

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

**Obvodné kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá
5. ročník, školský rok 2012/13
Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)**

Megjegyzés: a monotematikus rész kérdéseit * jelöltük meg

1.* Az alább felsorolt fogalmak közül válassz ki hármat, amelyeket a 18. században a legfontosabb nemzeti jeleknek tartottak.

népi kultúra, saját állam, nemzeti szokások, nyelv, önálló kormány

2.* Az időtengelyen található évszámokhoz a válaszívből írd a szlovák irodalmi nyelv kodifikációjának indítványozóit.

1783	1787		1843	1851-52
----- ----- -----			----- ----- -----	

3.* A szlovák nemzeti mozgalom történetében a 19. század első felében három fázis, illetve generáció ismeretes. Írd le megnevezésüket.

4.* A nemzeti mozgalom alább felsorolt személyiségeihez a válaszíven írd műveik címét (elég odaírni a megfelelő betűt). Mindegyik művet csak egyszer lehet a megfelelő névhez társítani, különben a válasz érvénytelen lesz.

Anton Bernolák, Ján Kollár, Ľudovít Štúr

- A) Jazykovedno-kritická rozprava o slovenských písmenách
- B) Náuka reči slovenskej
- C) O literárnej vzájemnosti mezi kmeny a nářečími slavskými
- D) Nářečja Slovenskuo alebo potreba písanija v tomto nářečí
- E) Slowár Slowenský Česko-Lat'insko-Ňemecko-Uherskí
- F) Hlasové o potřebě jednoty spisovného jazyka pro Čechy, Moravany a Slováky

5.* Olvasd el az alábbi mondatot és válaszolj a kérdésekre.

Z nevimlumnú prácu slovenskej dal sem sa do cesti, ešte nikto ktorej svými nešlapal pati.

- a) A kodifikált szlovák irodalmi nyelv melyik formájában íródott a mondat?
- b) Szlovákia melyik régiójának a nyelvjárása szerint lett megalkotva ez az irodalmi nyelv?
- c) Írd le az egylet megnevezését, melynek tagjai ezen a nyelven írták műveiket.
- d) Melyik évben hozták létre ezt az egyletet?

6.* Hogy nevezik a szlávok összetartozásának elképzelését? A nemzeti mozgalom melyik generációjára volt jellemző?

7.* A szlovákok nemzeti megújításában jelentős szerepet játszott a vallási hovatartozás – a római-katolikus és az evangélikus. A felsorolt személyiségeket a válaszíven sorold a megfelelő konfesszióhoz. Egy nevet nem lehet több konfesszióba besorolni és fordítva.

Juraj Fándly, Ján Hollý, Ján Kollár, Pavol J. Šafárik, Milan M. Hurban, Martin Hamuliak

8.* Mit jelent a "Slavjan" fogalom?

9.* „...zjaveňje sa našich národních novín, radost'ou zapálie srdcá všetkých v kraji našom....”. Ezekkel a szavakkal ünnepelte meg a nemzeti érzelműek egy csoportja a szlovák újság 1. számának megjelenését 1845. augusztus 1.-én Pozsonyban. Az újság melléklete kéthetente jelent meg és a szépirodalommal, esztétikával, történelemmel, honismerettel és mezőgazdasággal foglalkozott. Írd le, ki indította el az újság kiadását és mi volt az újság és a melléklet címe.

10.* Hogy viszonyult Kollár a Štúr-féle szlovák irodalmi nyelvhez?

11.* Vaksága meggátolta abban, hogy műveltséget szerezzen, de nagyon szerette a könyveket. Gyűjtötte és megmentette a régi kéziratokat és kiadványokat. A szlovák hazafiak közé hordta az új szlovák és cseh könyveket, amelyeket a barátai küldtek neki. Ezek a könyvek és naptárak fontos szerepet töltek be a szlovák nemzeti élet fejlesztésében. Ki volt ez a hacsói (Hačava) lelkes személy?

12.*

A magyarok körében is erős volt a nemzeti mozgalom. Többen közülük terjesztették az *egy nyelv – egy nemzet* gondolatát.

- a) Hogyan nevezzük más kifejezéssel a magyarosítást, amely a 19. században volt folyamatban?
- b) Írd le, ki volt a 19. század 40-es éveiben a magyar nemzeti mozgalom vezetője. A képmása a mellékelt ábrán látható.

13.* Írd le a létező legrégebbi szlovák folyóirat címét és kiadójának nevét, melynek 1847-ben jelent meg az első száma.

14.* Szlovákiában a nyelvi szituáció még a 19. század 40-es éveiben is összetett volt. A könyvekben, újságokban és más írásokban a szlovákok három irodalmi nyelvet használtak. Sorold fel ezeket az irodalmi nyelveket.

15.* Az 1848 –as és 1849-es évek Szlovákiában is viharosak voltak. Területünket is elérték a polgári forradalmak hullámai. Válaszolj az alábbi kérdésekre.

- a) 1848 szeptemberében megalakult a szlovák nemzeti mozgalom politikai és katonai szervezete. Írd le, hogy nevezték és melyik városban alakult meg.
- b) Sorold fel a három személyiség nevét, akik tagjai voltak a szervezet politikai részének.
- c) A szlovákok létrehozták saját katonai egységeiket is. Milyen néven ismeretesek? d) Kinek az oldalára álltak a szlovákok vezetői? Bécs oldalára, vagy a magyarok oldalára?
- e) Sikert a szlovákoknak elfogadtatni a kéréseiket?

16. Franciaországban a főrendek tagjait a három rend tagjai alkották. Sorold fel, kik alkották ezeket a rendeket.

17. A francia forradalom első fázisában Franciaország konstitúciós monarchiává alakult. Röviden magyarázd el ezt a kormányzási formát.

18. Napoleon Bonaparte a leghíresebb franciák közé tartozik, aki több jelentős hivatalt és rangot is betöltött. Az alábbiak közül válaszd ki a három megfelelőt, majd írd le a válaszívre.

*Franciaország királya, marsall, tábornok, konzul, szenátor,
Franciaország császára*

19. A bécsi kongresszus után 1815-ben megalakult az európai hatalmak új szövetsége, hogy Európában közösen védelmezzék a békét és a rendet. Milyen néven ismeretes ez a szövetség?

20. Olvasd el az alábbi fogalmakat és írd le, hogy a nyugati civilizáció milyen jelentős eseményhez köthető és melyik évben játszódott le.

kikötő, indiánok, ital, angolok

21. A 19. század első fele Európában nagyon nyugtalan volt. Több államot kétszer is elérte a forradalom hulláma, melyet a nemzeti érzelmek ébredése is gerjesztett. A válaszíven egészítsd ki a hiányzó információkat.

22. I. Miklós orosz cárt Európa rendőrének is nevezték, mivel három forradalmat és felkelést elfojtott. Írd le, melyik az a két ország (a saját országát kivéve) ahol ilyen módon beavatkozott.

23. Az 1848 – 1851-es években Franciaország mozgalmas időszakon esett át, amikor kétszer változott meg a politikai rendszere. A lakosság a kormányzás három formáját élte meg – a királyságot, a császárságot és a köztársaságot. A válaszívből írd az évszámokhoz az akkor létező politikai rendszert.

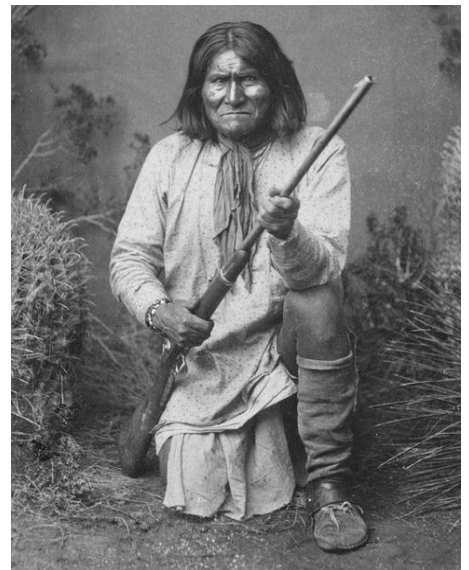
24. A 19. század első felében a mai Olaszország területén négy férfi uralkodott. Az egyik Piemont és Szardínia királysága volt. Sorold fel a többi három férfit/államot, akik a többi részekben uralkodtak.

25. „*A kórház és a templomok kőpadlóján egymás mellett fekszenek a különböző nemzetiségű katonák: franciák és arabok, osztrákok és szlávok. Van, aki egy kápolna mélyén helyezkedett el, és már nem tud előjönni, van, akinek olyan szűk a helye, hogy mozdulni se bír. A megszentelt templomban káromkodás, istenkáromlás, kétségbeesett jajgatás... - kétségbeesetten könyörögnek orvosi segítségért. A sebekre legyek szállnak, a köpeny, ing, hús és vér együtt iszonyú masszát képez, amelyben nyüzsögnek a férgek. Az emberek körbejártatják kétségbeesett pillantásaikat, de sehonnán sem jön válasz.*”

Az 1859-ben lejátszódó solferinói ütközet hatása egy férfit arra késztetett, hogy megalapítson egy nemzetközi szervezetet, a háborút szenvedettek megsegítésére.

- a) Írd le a férfi nevét (elég a vezetéknéve).
- b) Hogy nevezik az általa megalapított szervezetet.
- c) Melyik ország hadserege szenvedett vereséget ebben az ütközetben?

26. Winnetou, Karl May regényhőse a leghíresebb indián törzsfőnökök közé tartozik annak ellenére, hogy egy kitalált személy. Amerika történetében azonban ismeretes két olyan törzsfőnök, aki tetteivel nagy hírnevet szerzett – az Ülő Bika és Geronimo. Írd le, melyik törzshöz tartoztak. Melyiküket láthatjuk a mellékelt képen?

27. A Német Császárság kikiáltását 1871-ben két jelentős háború előzte meg. Mely háborúk voltak ezek és mikor játszódtak le?

28. Az USA megalakulása után még hosszú ideig különbség volt az északi és déli részek között. A válaszívből írd az alábbi jellemzéseket az USA egyes részeihez.

az ipar túlsúlya, a mezőgazdaság túlsúlya, az állam konföderatív elrendezése,

az állam föderatív elrendezése, a rabszolgaság megmaradása, a polgárháború megnyerése, a polgárháború elvesztése

29. A 19. és a 20. század fordulóján több jelentős tudományos és műszaki felfedezés időszakában volt. Ehhez a haladáshoz nagy mértékben a szlovákok is hozzájárultak. Milyen találmányok hozhatók összefüggésbe a válaszíven található személyiségekkel?

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Marko Mižičko

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2013

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Preklad: Ing. Veronika Zsideková